Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 4.11.2021 www.osw.waw.pl

Fińskie kołowe transportery opancerzone dla Łotwy

Piotr Szymański

29 października Siły Zbrojne Łotwy otrzymały pierwsze cztery kołowe transportery opancerzone fińskiej Patrii (Patria 6x6). To realizacja łotewsko-fińskich porozumień z sierpnia 2021 r. dotyczących współpracy w zakresie produkcji i pozyskania tych pojazdów. Na ich mocy Łotwa zamówiła ponad 200 maszyn dla wojsk lądowych i sił obrony terytorialnej, a Finlandia zapowiedziała zakontraktowanie 160 sztuk w 2023 r. Transportery te są nową wersją klasycznych fińskich pojazdów opancerzonych (Patria XA). To prosty w obsłudze lekki wóz modułowy do wykorzystania w różnego typu misjach. Program zakłada znaczny udział łotewskiego przemysłu, który wykona m.in. drzwi i włazy. Podwykonawcami Patrii zostało pięć tamtejszych firm, jedna z nich odpowiadać będzie za serwisowanie, naprawy i logistykę. Dotychczas w ramach programu do łotewskich przedsiębiorstw napłynęły zamówienia o wartości 250 tys. euro. Zainwestowano też 1,5 mln euro w produkcję i infrastrukturę, gdyż od 2023 r. pojazdy montowane będą na Łotwie.

Komentarz

- Dla Łotwy jest to największy program modernizacji sił zbrojnych po przywróceniu niepodległości, pozwalający wyraźnie wzmocnić potencjał wojsk lądowych. Montaż transporterów w tym kraju sprawia, że program należy ocenić jako wyjątkowy w skali państw bałtyckich, które sprzęt wojskowy pozyskują albo używany, albo „z półki". Dla Rygi ważną rolę przy wyborze dostawcy odegrały aspekty finansowe. Istotne były niska cena jednostkowa (łączna wartość kontraktu to ok. 200 mln euro) oraz rozłożenie programu w czasie, aby nadmiernie nie obciążyć budżetu obronnego (699 mln euro, tj. 2,27% PKB w 2021 r.). Umożliwi to m.in. realizację innej kosztownej inwestycji – zakupu czterech śmigłowców Black Hawk za 175 mln euro. Łotwa, w przeciwieństwie do Litwy i Estonii, nie zdecydowała się na wdrożenie bojowych wozów piechoty (BWP). W swoich najważniejszych programach modernizacyjnych wojsk lądowych Wilno i Tallinn zakontraktowały odpowiednio 88 nowych BWP Boxer za 385,6 mln euro (2016) oraz 44 używane BWP CV90 za 113 mln euro (2014).
- Finlandii udało się „odzyskać" rynek łotewski i zdobyć status głównego partnera w modernizacji wojsk lądowych Łotwy. Pierwotnie w 2018 r. Ryga wybrała w przetargu fińskie pojazdy opancerzone 4x4 Sisu Auto za 200 mln euro. Urząd ds. kontroli zamówień publicznych zablokował jednak ten kontrakt. Ostatecznie Łotwa zmieniła koncepcję i postawiła na większe transportery 6x6 Patrii. Istnieje opcja zintegrowania ich z moździerzem AMOS, co w przyszłości może przynieść stronie fińskiej dalsze zamówienia. Niewykluczone, że do fińsko-łotewskiego projektu dołączą kolejne państwa, gdyż jest on otwarty dla stron trzecich. Początkowo udział deklarowała Estonia, ale

ostatecznie wycofała się, stawiając na inwestycje w obronę wybrzeża. W przeciwieństwie do Łotwy nie doszła do porozumienia z Patrią w sprawie ceny pojazdu oraz zaangażowania estońskiego przemysłu. Tallinn planuje pozyskanie nowych kołowych transporterów opancerzonych (KTO) w latach 2025–2030 i powrót do rozmów z Finlandią oraz Łotwą będzie wówczas jedną z opcji. Zainteresowanie sygnalizuje też Szwecja.

- Patria, będąca w 50,1% własnością państwa (pozostałe 49,9% należy do norweskiego Kongsberga), konsekwentnie stawia również na ekspansję sprzedaży pojazdów opancerzonych w Europie Środkowej. Użytkownikami fińskich konstrukcji są wojska lądowe Polski (wozy Rosomak na licencji Patrii), Chorwacji i Słowenii. Transportery Patria AMV 8x8 znalazły się w finałowym etapie przetargu w Bułgarii, ale w marcu br. został on anulowany. Patria zabiega też o kontrakt na dostawy KTO dla Słowacji, zapowiadając współpracę z tamtejszym przemysłem obronnym w przypadku wygranej.